

De laatste overweging nav de Exodusverhalen: Exodus 23: 1-17

Lieve mensen, jong en oud, gemeente van Christus.

Er zijn vanmorgen 2 dingen uit de lezing,
waar mijn gedachten bleven hangen.

Dinsdag zag ik een foto in de krant
van een schapenboer in Noord Brabant,
ergens in een dorpje aan de Maas.
Hij werd deze week voor de 3^e keer
geconfronteerd met een slachting
onder zijn schapen.
Het werk van een wolf, zegt hij stellig.
Dat denkt het Wolvenmeldpunt ook.

Het bleef bij mij hangen, omdat ik dacht:
hier strijden verschillende belangen om voorrang!
We willen allemaal dat er aandacht is
voor milieu en natuurbehoud.
Zien liever schapen het gras van de dijk grazen,
dan dat een machine het maait.
Maar we kunnen ons ook,
die boer voorstellen die nu
z'n schapen van de dijk haalt en zegt:
'Ik ga mijn dieren niet klaarzetten
om in de nacht te worden doodgebeten'.

In onze tijd is er veel aandacht
voor dierenrechten en dierenwelzijn.
Maar welk recht en welk welzijn
dienen we hier?
Dat van de wolf en de vrije natuur?
Of dat van de boer en het schaap?
Want als we ons bedenken
dat bij de schepping
de mens is aangesteld
als rentmeester van die schepping,
hoe gaan we hier dan mee om?
In Exodus 23, hoorden we toelichtingen
op de 10 leefregels, ook over dieren.

Een koe of ezel mag niet het slachtoffer worden
van ruzie tussen mensen.
Als ze verdwaald zijn breng je ze terug,
al heb je ruzie met de eigenaar.
Het recht van bezit blijft gelden.
Immers zet je zinnen niet op iets van een ander.
Maar we kunnen het ook ruimer lezen
en breder opvatten dan
een economisch probleem
Want als je een ezel ziet
bezwijken onder zijn last,
ook al is die van iemand waar je ruzie mee hebt,
mag je niet toekijken,
maar dan is het handen uit de mouwen.
Wat kan nu de achterliggende gedachte zijn voor ons,
Want we hebben hier geen ezels met bepakking,
maar rijden grote tractoren.
Het gaat hier om het welzijn van dieren.
En om je eigen ik, je sociaal en economisch
gewin aan de kant te zetten.
Omdat steeds in al Gods leefregels doorklinkt:
Jullie weten immers hoe het is,
om vreemdeling te zijn,
dat was je ook in Egypte.
Met andere woorden:
je weet hoe het voelt
om tweederangsburger te zijn,
een slaaf, een rechteloos gebruiksvoorwerp,
en daarmee soms nog lager in rang
dan een lastdier, een ezel.
Want als je als slaaf in Egypte
bezweek onder je last,
mocht je ter plekke worden afgemaakt.
Zoals in de 2^e wereldoorlog
in de concentratiekampen gebeurde.
En zoals het nu
onder bepaalde regimes nog gebeurt.
Daar telt de macht van de sterkste.
Net als bij die wolf en de schapen aan de Maas.
Wie beschermt wie?

En dan gaat niet om pro wolf
of pro schaap te zijn,
maar dat we ons realiseren
dat je je eigen ikje of idealen
ook moet afwegen
tegen belangen van een ander.
Je kunnen verplaatsen in die ander.
Die uittocht uit Egypte is vooral
een uittocht uit de slavernij.
Zoals jij daar werd behandeld,
zo mag je nooit iemand behandelen.
Het gaat om solidariteit met elkaar
Inlevingsgevoel, dat de ander
ook recht van bestaan heeft.

Datzelfde klinkt door in het sabbatsjaar.
Het werken en rusten,
geldt ook voor de akkers
Het komt in onze tijd vreemd over!
Het is economisch
toch niet mogelijk een jaar lang
de landbouw te onderbreken?
Maar ook hierin klinken
weer sociale bepalingen door.
Het 7^e jaar als het land braak ligt,
is wat opkomt
voor de armen en de dieren.
Die wekelijkse rustdag voor God
wordt uitgebreid naar respect
voor de dieren, en ook de landbouwgronden.
Je kunt niet eindeloos doorgaan
met jezelf en de aarde uit te putten.
Want niet jij, maar God
is Schepper en eigenaar.
Wij zijn slechts de rentmeesters.
Het gaat ook hier om je levenswijze:
Hoe staan wij met elkaar in het leven?
Hoe gaan we om met elkaar,
de schepping en de tijd om?
Bieden we elkaar en God ruimte en rust

om een leefbaar klimaat te scheppen.
Of gaan we door met de uitputtingslag op al wat leeft.

Het doet me denken aan de tijd
waarin we nu leven onder farao corona.
Brengt deze tijd ons alleen slechte dingen?
Of kunnen we er ook van leren?
Als ik naar mezelf kijk:
Ja, ik mis het bezoek, van familie,
vrienden, gemeenteleden.
Maar het geeft ook een bepaalde rust.
Geen vergaderingen 's avonds, maar gewoon thuis.
Hoe heerlijk is dat. Niet meer dat moeten!
En dat hoor ik veel meer, van jong en oud,
ook uit mijn wijk.
Dat naast al het negatieve dat het ons ook brengt,
mensen ook zeggen:
Het heeft rust gegeven in ons veel te jachtige leven
van het eeuwige moeten!
Misschien nodigt deze tijd
en ook alle verhalen uit Exodus
van de afgelopen maanden, ons ook uit
om weer met andere ogen te kijken!
Naar God, elkaar, naar wat van waarde is.
Kunnen we allen wat consuminderen?
Of laten we die 24 uur economie
straks weer over ons heen denderen
en worden opnieuw slaaf daarvan?
Of krijgen we weer meer
oog voor Gods schepping, zijn leefregels,
met ook feesten om te gedenken
en het leven te vieren.
Om vrij te zijn en geen slaaf van wat dan ook!
Omdat niet alles vanzelfsprekend in het leven is.
Ik hoop van harte dat het laatste waar mag zijn
en wij als mensenkinderen
God niet beschamen. Amen